

راژ

نگاهی ژرف به ساختار فارسی هشتم
(ویژه تیزهوشان و رقابت‌های علمی)

نویسندگان:

محمد عیسی پارسا زاده

معصومه هاشمی زاوه

نرگس طاهرنیا

محدثه قدسی

کبری اقبالی

آفرنگ شرق

آفرنگ شرق

عنوان و نام پدیدآور	راژ (نگاهی ژرف به ساختار فارسی هشتم) : ویژه تیزهوشان و رقابت‌های علمی
مشخصات نشر	مشهد: آفرنگ شرق، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۴۳ ص.
شابک	978-600-7573-17-4
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nliai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	نویسندگان: محمد عیسی پارسا زاده، محدثه قدسی، معصومه هاشمی زاوه، کبری اقبالی، نرگس طاهر نیا.
یادداشت	کتابنامه
شناسه افزوده	پارسا زاده، محمد عیسی، ۱۳۵۳ -
شماره کتابشناسی ملی	۳۹۹۵۵۰۱

آفرنگ شرق

عنوان: راژ «نگاهی ژرف به ساختار فارسی هشتم»
(ویژه تیزهوشان و رقابت‌های علمی)

مؤلفین: محمد عیسی پارسا زاده، محدثه قدسی، معصومه هاشمی زاوه،

کبری اقبالی و نرگس طاهر نیا

ناشر: نشر آفرنگ شرق

چاپ و صحافی: مؤسسه فرهنگی هنری خراسان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰،۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۳-۱۷-۴

ISBN: 978-600-7573-17-4

ارتباط با نویسندگان: ۰۹۱۵۱۲۳۶۸۴۲ - ۰۹۳۵۷۷۲۴۹۰۰

Email: cobra.eghbali@gmail.com , go-m22@yahoo.com

کلیه حقوق این اثر محفوظ و متعلق به نویسندگان می‌باشد. هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق اقتباس، چاپ و نشر تمامی یا بخشی از این اثر را به هر صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب، نشریه و جزوه ندارد و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت. استفاده از مطالب کتاب با ذکر منبع بلامانع می‌باشد.

پیش‌گفتار

به نام خداوند جان و خرد   کزین برتر اندیشه برنگذرد

زبان شیرین فارسی، در گذرگاه تاریخ، مایه انتقال دانش و فرهنگ و هنر به سراسر گیتی بوده است و همانند دُرّی درخشان بر تارک زبان‌های بشری خودنمایی می‌کند. این زبان سترگ و فاخر، نماد استقلال و هویت ایرانی و موجب باروری اندیشه و غنای فرهنگی فارسی‌زبانان خواهد بود. پس لازم است تا ادبیات سرزمینمان این دُرّ پارسی را با تمام وجود بخوانیم، بهره‌بریم و ارج نهیم.

در آغاز اشارهای داریم بر چگونگی گزینش نام کتاب.

واژه «راز» که به آن رازش نیز می‌گویند توده غله پاک شده و از کاه برآمده می‌باشد. باور داریم که مطالب نوشته شده در این کتاب برگزیده‌ای از بهترین و کاربردی‌ترین مفاهیم است که از توده آموزه‌های کتاب درسی برآمده.

نوشته‌ای که فراوری شجاعت دربرگیرنده همه مباحث مرتبط با کتاب فارسی تازه تألیف پایه هشتم می‌باشد و تلاش شده است توضیحات گسترده و کاملی بر اساس رویکرد جدید در دستور زبان فارسی و تحلیل‌های ساختاری برای مخاطبان ارائه شود.

طراحی پرسش‌های چهارگزینه‌ای ویژه دانش آموزان مدارس استعدادهای درخشان، نمونه دولتی و دیگر مدارس برتر یکی از دغدغه‌های اصلی گروه نویسندگان بوده است. از آنجایی که پرسش‌های ویژه در سطوح مختلف یادگیری و حوزه‌های گوناگون، برای دانش آموزان و دبیران ارجمند در دسترس نبود؛ بر آن شدیم تا مجموعه‌ای فراهم آوریم که دربرگیرنده این سطوح گونه‌گون یاد شده باشد. حوزه‌های طراحی سؤال شامل معنی واژگان، املای واژگان، نکات زبانی و ادبی، معنی شعر و نثر، درک و دریافت، معناگرایی و تاریخ ادبیات می‌باشد.

در هر فصل بنا به شرایط درخور مباحثی نو بررسی، شرح و توضیح داده شده است. تحمیدیه و ستایش و لحن ستایشی از نکات بارز فصل نخست می‌باشد. پرسش‌های چهارگزینه‌ای با رویکرد جدید و یادگیری ژرف و آشنایی با انواع سؤالات تازه از ویژگی‌های دیگر این فصل می‌باشد.

در فصل دوم نگاهی نوین به فعل و انواع ظرفیت آن شده است که نمونه پرسش‌های آن را در فصل پنجم آورده‌ایم.

انواع تکرار و لحن تغزلی از موضوعات تازه‌ای است که در این بخش توضیح داده شده و خواننده را گام به گام با خود همراه می‌سازد.

فصل سوم از فصل‌هایی است که مباحث جدید و دیدگاه‌های نو دربارهٔ دستور و فعالیت‌های نوشتاری و لحن داستانی - روایی و... در آن آورده شده است. پرسش‌های چهارگزینه‌ای با نگاه متفاوت از دیگر خصوصیات این فصل است.

فصل چهارم کتاب نیز با ارجاعات درون متنی به ارزش علمی این نوشته افزوده است. وابسته‌پذیری اسم، تفاوت کنیه و لقب، انواع جناس، دو نامه، دو فراهانی و... از مباحث جذاب این فصل است. پرسش‌های چهارگزینه‌ای با لایه‌های عمیق یادگیری از دیگر موضوعات می‌باشد. فصل پنجم کتاب حال و هوای دیگری دارد. مباحثی علمی، نو و کاربردی را در این جا می‌خوانیم. تحلیل مآخтары یک درس از دیگر خصوصیات این فصل است. گسترش دانش‌های زبانی و ادبی در این بخش، همچون بخش‌های پیشین و پسین، کتاب را چشم نواز نموده است. فصل هفتم کتاب، ادبیات جهان نام دارد و موضوع این فصل ادبیات پایداری و مقاومت می‌باشد. نزار قبّانی، شاعر سوری الاصل در هنگامهٔ جنگ و دفاع نگاه ویژه‌ای نسبت به جنسی از انسان دارد. صفت مبهم تنها دانش زبانی فرجامین کتاب است که گسترش داده شده است. در پایان از استادان و سروران ارجمند ادبیات در سراسر کشور تقاضا می‌شود، مطالب اصلاحی و نظرات ارزشمند خود را با گروه نویسندگان هر میان بگذارند.

این همه گفتیم لیک اندر بسیج بی‌عنایات خدا هیچیم هیچ

گروه نویسندگان مهر ۹۴

فهرست مطالب

۵	پیش گفتار.....
۱۱	ستایش.....
۱۱	به نام خدایی که جان آفرید.....
۱۵	فصل اول: زیبایی آفرینش.....
۱۶	درس اول: پیش از این ها.....
۱۶	روش پیدا کردن بن ماضی و بن مضارع فعل ها.....
۱۷	حکایت به خدا چه بگویم؟.....
۱۸	درس دوم: خوب جهان را ببین، صورتگر ماهر.....
۱۹	تشبیه.....
۲۰	نماد.....
۲۲	فاصله میان واژه‌ای و پایان واژه‌ای.....
۲۳	روان خوانی جوانه و سنگ.....
۲۳	عناصر داستان.....
۲۴	جوانه و سنگ منظوم.....
۲۸	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل اول.....
۳۹	فصل دوم: شکفتن.....
۴۰	درس سوم: ارمغان ایران.....
۴۰	درس چهارم: سفر شکفتن.....
۴۰	دستور زبان فارسی و ظرفیت‌های فعل.....
۴۱	شعر خوانی شوق مهدی (عج)، لحن تغزلی.....
۴۱	انواع تکرار.....
۴۲	پرسش‌های چهار گزینه‌ای فصل دوم.....

فصل سوم: سبک زندگی ۵۵

درس پنجم: راه نیک بختی ۵۶

ادبیات اندرزی یا تعلیمی ۵۷

درس ششم: آداب نیکان ۵۸

درس هفتم: آزادگی ۵۹

قالب مثنوی ۵۹

نکته فعالیت‌های نوشتاری: پرسش ۳ ..... ۶۰

دگرگونی و ارگان ۶۰

پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل سوم ۶۱

فصل چهارم: نام‌ها و یادها ۶۹

درس هشتم: نوجوان باهوش ۷۰

تفاوت کُنیه و لقب ۷۱

وابسته پذیری اسم ۷۱

وابسته‌های اسم (۱) صفت بیانی ۷۲

درس نهم: قلم سحرآمیز ۷۲

دو نامه ۷۳

جناس و انواع آن ۷۳

درس دهم: پرچم‌داران ۷۵

وابسته‌های اسم (۲) صفت اشاره - صفت شمارشی ۷۵

شعرخوانی ای وطن من ۷۶

پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل چهارم ۷۷

فصل پنجم: اسلام و انقلاب اسلامی ۸۵

زبان چیست؟ ۸۵

تصویر آوایی ۸۵

کارکردهای زبان: ۸۶

۸۶	ضرب المثل
۸۶	حکایت
۸۷	لطیفه
۸۷	شعر
۸۷	نقد ساختاری درس یازدهم: شیر حق
۸۹	دانش زبانی درس یازدهم (وابسته‌های اسم ۳ صفت پرسشی، صفت تعجبی)
۹۰	دانش ادبی درس دوازدهم: ادبیات انقلاب (کنایه)
۹۱	درس سیزدهم: یاد حسین
۹۱	ردیف و انواع آن
۹۳	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۰۳	فصل هفتم: ادبیات پایداری (ادبیات مقاومتی)
۱۰۳	درس شانزدهم: پرندۀ آزادی و کودکان سنگ
۱۰۴	نزار قبانی (۱۹۹۸-۱۹۲۳م)
۱۰۴	صفت مبهم
۱۰۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای فصل هفتم
	سؤالات سنجش دانش آموزان استان خراسان رضوی سال تحصیلی ۹۴-۹۳ نوبت عصر
۱۱۰	(مرحله اول)
۱۱۱	عنوان درس: فارسی سنجش پایه هشتم نوبت صبح مرحله اول
	عنوان درس: سنجش ادبیات فارسی پایه هشتم نوبت عصر (مرحله دوم) سال تحصیلی ۹۴-۹۳
۱۱۳	
۱۱۵	عنوان درس: سنجش فارسی هشتم نوبت صبح (مرحله دوم) سال ۹۴-۱۳۹۳
	سؤالات المپیادهای علمی دانش آموزان استان خراسان رضوی در سال تحصیلی ۹۴-۱۱۷۹۳
۱۲۳	المپیاد مرحله دوم پایه هشتم
۱۳۱	پاسخنامه
۱۴۱	کتاب‌نامه